

**JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU**
(sediul Centru)

Republica Moldova, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162.
Email: jcc@justice.md; Tel.: /+373 22/ 27-27-40
www.instante.justice.md

Curtea Constituțională
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu 28

Judecătoria mun. Chișinău sediu Centru, vă remite spre examinare sesizarea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate asupra art.1244 alin.(5) și alin.(6) din Codul Civil depusă de către reprezentantul reclamantului Tărăburcă Dumitru, avocatul Buhnaci Tudor.

Anexă: sesizarea din 23 octombrie 2024

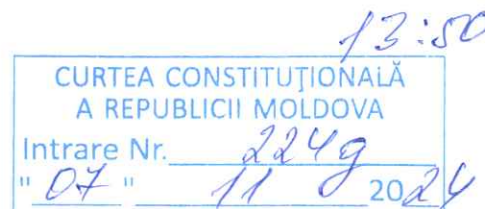
încheierea Judecătoria mun. Chișinău sediu Centru din 30 octombrie 2024

Judecătorul

Judecătoriei Chișinău, sediul Centru:

Boțan Olga

23.10.2024

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28
MD 2004, Republica Moldova

**SESIZARE
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE**

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție

**Autorul sesizării: Avocat Buhnaci Tudor
din cadrul BAA „JUST DEBIT”**

Sediul: mun. Chișinău, MD 2009, str. Vasile Alecsandri 19, c. p. 255

Funcția: Reprezentantul reclamantului Tărăburcă Dumitru

Tel: + 373 69 60 98 69

I. OBIECTUL SESIZĂRII

1. Controlul constituționalității prevederilor: *„textului art. 1244 alin. (5) și alin. (6) din Codul Civil, potrivit cărora: (5) Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului. (6) Se plătește dobândă la expirarea fiecărui an pentru perioada dintre momentul indicat la alin. (5) și cel al restituirii împrumutatului dacă în contract nu este prevăzut altfel”.*

2. Declararea drept neconstituționale a prevederilor: *„textului art. 1244 alin. (5) și alin. (6) din Codul Civil, potrivit cărora: (5) Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului. (6) Se plătește dobândă la expirarea fiecărui an pentru perioada dintre momentul indicat la alin. (5) și cel al restituirii împrumutatului dacă în contract nu este prevăzut altfel”.*

II. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE INSTANȚA DE JUDECATĂ

Pe rolul Pe rolul Judecătorei Chișinău, sediul Centru se află în examinare cererea de chemare în judecată depusă de Tărăburcă Dumitru vs. SRL „Topia Solutions” privind stingerea și radierea gajului și acțiunea reconvențională înaintată de către SRL „Topia Solutions” vs. Tărăburcă Dumitru privind încasarea sumelor în temeiul contractului de împrumut din 21.04.2009 executarea cărora este garantată prin contractul de ipotecă nr. 2207 din 21.04.2009, modificată ulterior de către SRL „Topia Solutions”, prin cererea de modificare a obiectului acțiunii reconvenționale și completarea temeiului acțiunii din 01.08.2024, în acțiune privind constatarea faptului neexecutării integrale de către debitorul Tărăburcă Dumitru a obligațiilor ce rezultă din contractul de împrumut nr. PF33/090 din 21.04.2009 asigurarea executării cărora a fost garantată prin contractul de ipotecă nr. 2207 din 21.04.2009, ambele încheiate între Tărăburcă Dumitru și SRL “Topia Solutions”.

În cadrul acestei cauze civile, SRL „Topia Solutions” a invocat prin cererea de modificare a obiectului acțiunii reconvenționale și concretizare a temeiului acțiunii din 27.03.2024 și prin cererea de modificare a obiectului acțiunii reconvenționale și completarea temeiului acțiunii din 01.08.2024, drept temei de drept a acțiunii reconvenționale modificată și completată, prevederile art. 1244 alin. (5) și alin. (6) din Codul Civil, potrivit cărora: “(5) Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului. (6) Se plătește dobândă la expirarea fiecărui an pentru perioada dintre momentul indicat la alin. (5) și cel al restituirii împrumutatului dacă în contract nu este prevăzut altfel.”

Respectiv, la soluționarea cauzei civile din speță, instanța de judecată urmează să aplice prevederile art. 1244 alin. (5) și alin. (6) din Codul Civil, constituționalitatea cărora reprezentantul reclamantului Tărăburcă Dumitru - avocatul Buhnaci Tudor le contestă prin prezenta sesizare, fiind în contradicție cu prevederile art. 20, art. 23, art. 26, art. 46, art. 47, art. 54 a Constituției Republicii Moldova, art. 1, art. 6, art. 13 a Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

III. NORMA DE DREPT SUPUSĂ VERIFICĂRII CONSTITUȚIONALITĂȚII

Prezenta sesizare are drept obiect de examinare controlul constituționalității prevederilor: *„textului art. 1244 alin. (5) și alin. (6) din Codul Civil, potrivit cărora: (5) Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului. (6) Se plătește dobândă la expirarea fiecărui an pentru perioada dintre momentul indicat la alin. (5) și cel al restituirii împrumutatului dacă în*

27
contract nu este prevăzut altfel", normele contestate ca neconstituționale fiind următoarele:

Articolul 1244. Dobânda în baza contractului de împrumut

(5) Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului.

(6) Se plătește dobândă la expirarea fiecărui an pentru perioada dintre momentul indicat la alin. (5) și cel al restituirii împrumutului dacă în contract nu este prevăzut altfel.

IV. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. Constituția Republicii Moldova adoptată la 29.07.1994, republicată la 29.03.2016.

Articolul 20. Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.

Articolul 23. Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle.

În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26. Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 46. Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sânt garantate.

Articolul 47. Dreptul la asistență și protecție socială

(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

Articolul 54. Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sânt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității

altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

2. Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale

Articolul 1. Obligația de a respecta drepturile omului.

Înaltele Părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei convenții.

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil.

Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori la securității naționale [...].

Articolul 13. Dreptul la un remediu efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

3. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă nr. 225/30-05-2003 sun următoarele:

Articolul 1. Raporturile reglementate de legislația procedurală civilă

Legislația procedurală civilă a Republicii Moldova reglementează raporturile sociale referitoare la raporturile procesuale civile ce apar la înfăptuirea justiției de către instanțele judecătorești de drept comun în cadrul judecării cauzelor în acțiuni civile, precum și a altor cauze, date în competența lor de prezentul cod și de alte legi.

Articolul 2. Legislația procedurală civilă

(1) Procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun este stabilită de Constituția Republicii Moldova, de hotărârile și deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului, de hotărârile Curții Constituționale, de prezentul cod și de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului cod.

(2) În caz de coliziune între normele prezentului cod și prevederile Constituției Republicii Moldova, se aplică prevederile Constituției, iar în caz de discordanță între normele prezentului cod și cele ale unei alte legi organice, se aplică reglementările legii adoptate ulterior.

(3) Dacă prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sânt stabilite alte norme decât cele prevăzute de legislația procedurală civilă a Republicii Moldova, se aplică normele tratatului internațional dacă din acesta nu rezultă că pentru aplicarea lor este necesară adoptarea unei legi naționale.

(4) Legislația procedurală civilă stabilește modalitatea de judecare a cauzelor în acțiuni civile ce rezultă din raporturi juridice civile, familiale, de muncă, locative, funciare, ecologice și din alte raporturi juridice, a cauzelor cu procedură specială și cu procedură în ordonanță (simplificată), precum și a celor care apar în legătură cu executarea actelor instanței judecătorești și actelor altor autorități.

Articolul 4. Sarcinile procedurii civile

Sarcinile procedurii civile constau în judecarea justă, în termen rezonabil, a cauzelor de apărare a drepturilor încălcate sau contestate, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice și asociațiilor lor, ale autorităților publice și ale altor persoane care sânt subiecte ale raporturilor juridice civile, familiale, de muncă și ale altor raporturi juridice, precum și în apărarea intereselor statului și ale societății, în consolidarea legalității și a ordinii de drept, în prevenirea cazurilor de încălcare a legii.

Articolul 5. Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

(2) Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

(3) Renunțarea uneia dintre părți la dreptul de a se adresa în judecată prin încheierea în prealabil a unei convenții nu are efect juridic, cu excepția cazurilor de încheiere, în condițiile legii, a unei convenții arbitrale.

Articolul 6. Modalitățile de apărare a drepturilor, libertăților și intereselor legitime

Instanța judecătorească exercită apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime prin somare la executarea unor obligații, prin declararea existenței sau inexistenței unui raport juridic, prin constatarea unui fapt care are valoare juridică, prin alte modalități, prevăzute de lege.

Articolul 22 Egalitatea în fața legii și a justiției

(1) Justiția în cauzele civile se înfăptuiește pe principiul egalității tuturor persoanelor, independent de cetățenie, rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere, origine socială, serviciu, domiciliu, loc de naștere, precum și al egalității tuturor organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, subordonare, sediu și de alte circumstanțe.

(2) Privilegiile procesuale ale persoanelor care beneficiază de imunitatea răspunderii civile se stabilesc de prezentul cod și de alte legi, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 26 Contradictorialitatea și egalitatea părților în drepturile procedurale

(1) Procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale.

(2) Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine

stător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu cauza dată judecății și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

(3) Instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei.

(4) Egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Articolul 27 Disponibilitatea în drepturi a participanților la proces

(1) Disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

(2) Instanța nu admite dispunerea de un drept sau folosirea modalității de apărare dacă aceste acte contravin legii ori încalcă drepturile sau interesele legitime ale persoanei.

V. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Obiectul prezentei sesizări îl constituie controlul constituționalității prevederilor: „*textului art. 1244 alin. (5) și alin. (6) din Codul Civil, potrivit cărora: (5) Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului. (6) Se plătește dobândă la expirarea fiecărui an pentru perioada dintre momentul indicat la alin. (5) și cel al restituirii împrumutatului dacă în contract nu este prevăzut altfel*”, care afectează drepturile constituționale ale reclamantului Tărăburcă Dumitru prevăzute la articolele art. 20, art. 23, art. 26, art. 46, art. 47, art. 54 a Constituției Republicii Moldova, art. 1, art. 6, art. 13 a Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Susținem că textul prevederilor art. 1244 alin. (5) și alin. (6) din Codul Civil este imprevizibil, pentru că nu este clar care este perioada de timp maximă, pentru care se calculează dobânda contractuală la contractul de împrumut și pentru care împrumutătorul are dreptul să calculeze și să încaseze această dobândă pentru suma împrumutată. Din acest motiv, afirmăm că textul contestat încalcă accesul liber la justiție și dreptul la apărare al justițiabilului Tărăburcă Dumitru, prevăzut la art. 20, 23, 26 din Constituția R.M.

În același timp, învederăm că textul prevederilor art. 1244 alin. (5) și alin. (6) din Codul Civil, încalcă dreptul la apărare al justițiabilului Tărăburcă Dumitru, prevăzut la art. 26 din Constituția R.M., or prevederile contestate îngreșesc în mod nejustificat și nu permit justițiabilului Tărăburcă Dumitru să se apere corespunzător, prin intermediul prevederilor legale, or prevederile articolului respectiv din Codul Civil sunt incerte și nu contribuie la soluționarea în mod obiectiv și echitabil a unei cauze de judecată.

Prin urmare, prevederilor art. 1244 alin. (5) și alin. (6) din Codul Civil, încalcă dreptul la un proces echitabil al justițiabilului Tărăburcă Dumitru, prevăzut la art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, care stipulează că *“Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori la securității naționale [...]”*

Totodată, menționăm că textul prevederilor art. 1244 alin. (5) și alin. (6) din Codul Civil, care prevede că *“(5) Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului. (6) Se plătește dobândă la expirarea fiecărui an pentru perioada dintre momentul indicat la alin. (5) și cel al restituirii împrumutului dacă în contract nu este prevăzut altfel”*, afectează și încalcă drepturile constituționale al reclamantului – justițiabil Tărăburcă Dumitru, prevăzute la articolele art. 20, art. 23, art. 26, art. 46, art. 47, art. 54 a Constituției Republicii Moldova, art. 1, art. 6, art. 13 a Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, or prin faptul că legea civilă – Codul Civil, nu prevede clar care este perioada de timp maximă, în care împrumutătorul are dreptul să calculeze și să solicite încasarea dobânzii contractuale pentru suma împrumutată, justițiabilului Tărăburcă Dumitru i se încalcă grav dreptul la un proces echitabil, dreptul la proprietate privată, dreptul la un nivel de trai decent, or în această situație incertă, împrumutătorul ar putea cerere și încasa de la împrumutat o dobândă contractuală pentru suma împrumutată împrumutătorului excesivă, pe o perioadă de timp foarte mare, ceea ce ar duce în mod vădit la o îmbogățire nejustificată al împrumutătorului din contul împrumutatului, cauzându-i ultimului un prejudiciu material considerabil și înrăutățind situația materială al acestuia, din rațiunile legale ce succed:

Astfel, articolul 13 din Convenția CEDO garantează dreptul la un recurs efectiv, care prevede că *„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.”*

Articolul 20 din Constituția RM garantează accesul liber la justiție al justițiabilului și prevede expres că *“(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. (2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”*

În corespundere cu art. 6 alin. (1) a Convenției CtEDO *“Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis*

presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.”

CEDO a admis faptul că articolul 6 stabilește garanțiile procedurale disponibile părților aflate în litigiu. Acest lucru ar fi golit de conținut dacă nu s-ar avea în vedere și accesul la instanță. Prin urmare, dreptul de acces la instanță decurge implicit din dreptul la un proces echitabil în temeiul articolului 6 alin. (1) a Convenției CtEDO.

Procesul este considerat echitabil în funcție de toate circumstanțele cauzei, inclusiv de posibilitatea persoanei de a avea acces la justiție. Se va lua în considerare procedura judiciară în ansamblul său și anume, de la momentul declanșării procedurii, până la soluționarea finală a unui cauze de judecată).

Art.6 par. 1 din Convenția CEDO prevede nu doar garanții procedurale, ci și un drept autonom, respectiv dreptul de a avea acces la o instanță judecătorească, care, deși nu este prevăzut în mod expres în convenție, s-a dovedit a fi unul dintre cele mai importante elemente ale art.6 și care presupune posibilitatea de valorificare a unui remediu efectiv împotriva încălcărilor comise de către instanțele de judecată și anume dreptul de a contesta actele instanței de fond cu recurs și apel și a obține o remediere efectivă a drepturilor încălcate a justițiabilului.

Totodată, prevederile legale contestate prin prezenta cerere / sesizare, raportate la normele relevante ale Constituției și celorlalte prevederi legale invocate în prezenta cerere, nu corespunde criteriilor de calitate a legii: de previzibilitate și accesibilitate, nefiind formulată cu suficientă precizie, drepturile și obligațiile, permise sau impuse subiecților din normele contestate, care nu sunt adecvate, necesare și proporționale cu celelalte norme prin care se urmărește respectarea drepturilor participanților la procesul civil, fiind astfel contrare art. 23 din Constituție.

În acest sens, autorul cererii menționează că în Hotărârea nr. 17 din 10 mai 2017 Curtea Constituțională a statuat că: *"Curtea menționează că dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale, consacrat în articolul 23 alin.(2) din Constituție, implică adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare. Concomitent, Curtea constată, prin prisma articolului 54 alin. (3) din Constituție, că această garanție constituțională nu poate fi restrânsă. Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...]. Curtea reține că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare nicidecum nu pot fi omise. Conform testului de proporționalitate, măsura luată*

10

trebuie să fie adecvată - să poată în mod obiectiv să ducă la îndeplinirea scopului, necesară - indispensabilă pentru îndeplinirea scopului, și proporțională - să asigure justul echilibru între interesele concrete pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit". (§67-70, 89).

Totodată, elucidăm că Curtea Europeană al Drepturilor Omului a hotărât că nu poate fi considerată „lege” decât o normă stabilită cu suficientă precizie pentru a permite persoanei să își regleze comportamentul și că, apelând după caz la sfaturile unor experți, acesta trebuie să poată prevedea, într-un grad rezonabil în circumstanțele cauzei, consecințele care ar putea rezulta dintr-un act specific. Certitudinea, deși este de dorit, este uneori însoțită de o rigiditate excesivă; însă legea trebuie să se poată adapta la schimbările de situație.

VI. CERINȚELE SESIZĂRII

Reieșind din motivele expuse *supra*, fiind constatate toate cele 4 condiții necesare pentru a sesiza Curtea Constituțională, în temeiul art. 12¹ CPC, articolului 135 alin. 1 lit. a) și g) din Constituție, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, avocatul Buhnaci Tudor din cadrul BAA „JUST DEBIT”, respectuos,

SOLICITĂ:

1. Primirea și admiterea spre examinare în fond a Sesizării privind excepția de neconstituționalitate ridicată;
2. **A supune controlului constituționalității** prevederile: „textului art. 1244 alin. (5) și alin. (6) din Codul Civil, potrivit căroră: (5) Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului. (6) Se plătește dobândă la expirarea fiecărui an pentru perioada dintre momentul indicat la alin. (5) și cel al restituirii împrumutului dacă în contract nu este prevăzut altfel”;
3. **A declara neconstituționale** prevederile: „textului art. 1244 alin. (5) și alin. (6) din Codul Civil, potrivit căroră: (5) Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului. (6) Se plătește dobândă la expirarea fiecărui an pentru perioada dintre momentul indicat la alin. (5) și cel al restituirii împrumutului dacă în contract nu este prevăzut altfel”.

VII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

23.10.2024

mun. Chișinău

Avocat Buhnaci Tudor
din cadrul BAA „JUST DEBIT”
(în calitate de reprezentant al
reclamantului Tărăburcă Dumitru)

ÎNCHEIERE

30 octombrie 2024

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău sediul Centru

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul Boțan Olga
grefier Cristina Delinschi

cu participarea reprezentanților reclamantului și a reprezentantului pârâtului, în lipsa intervenienților accesorii, care au fost legal citați,

examinând în ședință publică cererea reprezentantului reclamantului Tărăburcă Dumitru, avocatul Buhnaci Tudor, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate la examinarea pricinicii civile la cererea de chemare în judecată depusă de Tărăburcă Dumitru împotriva SRL „Topia Solutions”, intervenient accesoriu Agenția Servicii Publice privind stingerea și radierea gajului și acțiunea reconvențională înaintată de către SRL „Topia Solutions” împotriva lui Tărăburcă Dumitru intervenient accesoriu Agenția Servicii Publice și SA ”Garant” privind constatarea faptului neexecutării integrale de către debitorul Tărăburcă Dumitru a obligațiilor ce rezultă din contractul de împrumut nr. PF33/090 din 21.04.2009 asigurarea executării cărora a fost garantată prin contractul de ipotecă nr. 2207 din 21.04.2009, ambele încheiate între Tărăburcă Dumitru și SRL ”Topia Solutions”,

constată:

La 03 ianuarie 2020 a fost înregistrată cererea de chemare în judecată depusă de Tărăburcă Dumitru împotriva SRL ”Topia Solutions”, intervenient accesoriu IP ”Agenția Servicii Publice” privind radierea grevărilor aplicate asupra bunurilor imobile, obligarea eliberării demersului privind anularea grevărilor și încasarea cheltuielilor de judecată și repartizată prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor judecătorului Igor Pulbere.

Prin încheierea judecătorului Judecătoria Chișinău sediul Centru, Igor Pulbere din 29 ianuarie 2020 cererea de chemare în judecată Tărăburcă Dumitru împotriva SRL ”Topia Solutions”, intervenient accesoriu IP ”Agenția Servicii Publice” privind radierea grevărilor aplicate asupra bunurilor imobile, obligarea eliberării demersului privind anularea grevărilor și încasarea cheltuielilor de judecată, a fost acceptată spre examinare, conform procedurii de examinare a cererilor contencioasă.

La data de 13 noiembrie 2020 reprezentantul SRL ”Topia Solutions”, avocatul Igor Calian a depus cerere reconvențională împotriva lui Tărăburcă Dumitru cu privire la încasarea sumelor.

Prin hotărârea Judecătoria Chișinău sediul Centru din 09 decembrie 2021 s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Tărăburcă Dumitru împotriva SRL „Topia Solutions”, intervenient accesoriu IP „Agenția Servicii Publice”, privind radierea grevărilor aplicate asupra bunurilor imobile, obligarea eliberării demersului privind anularea grevărilor și compensarea cheltuielilor de judecată. S-a încetat procesul în partea ce ține de pretențiile acțiunii reconvenționale înaintată de SRL „Topia Solutions” către Tărăburcă Dumitru privind încasarea cheltuielilor aferente procedurii de executare, deoarece acestea nu urmează a fi judecate în procedură civilă. S-a respins ca tardivă acțiunea reconvențională înaintată de SRL „Topia Solutions” către Tărăburcă Dumitru, în partea încasării diferenței dintre sumele datorate și neachitate și dobânzii de întârziere. S-a respins ca neîntemeiată acțiunea reconvențională înaintată de SRL „Topia Solutions” către Tărăburcă Dumitru, în partea compensării cheltuielilor de judecată aferent acțiunii reconvenționale.

Prin Decizia Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Chișinău din 08 februarie 2023 s-a admis cererilor de apel, declarată de Tărăburcă Dumitru și SRL "Topia Solutions", s-a casat integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 09 decembrie 2021 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Tărăburcă Dumitru împotriva SRL "Topia Solutions", intervenient accesoriu IP "Agenția Servicii Publice" privind radierea grevărilor aplicate asupra bunurilor imobile, obligarea eliberării demersului privind anularea grevărilor și încasarea cheltuielilor de judecată și acțiune reconvențională înaintată de către SRL "Topia Solutions" împotriva lui Tărăburcă Dumitru cu privire la încasarea sumelor, cu remiterea cauzei spre rejudecare, în aceeași instanță de judecată, în alt complet de judecată, cu fixare acestea în ordinea generală, în ședință publică, cu participarea părților .

La 24 mai 2023 cauza civilă din speță a fost repartizată aleatoriu prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, spre examinare în procedura judecătorească Olga Boțan.

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 08 noiembrie 2023 s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu SA "Garant", lichidator Roșca Vitalie.

În cadrul ședinței de judecată reprezentantul SRL "Topia Solutions", avocatul Vasile Tarnovschi a modificat obiectul acțiunii reconvenționale și a completat temeiul acțiunii, prin urmare pretenția acțiunii reconvenționale fiind deja, constatarea faptului neexecutării integrale de către debitorul Tărăburcă Dumitru a obligațiilor ce rezultă din contractul de împrumut nr. PF33/090 din 21.04.2009 asigurarea executării cărora a fost garantată prin contractul de ipotecă nr. 2207 din 21.04.2009, ambele încheiate între Tărăburcă Dumitru și SRL "Topia Solutions".

În ședința de judecată reprezentantul lui Tărăburcă Dumitru, avocatul Buhnaci Tudor a înaintat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, obiectul sesizării constituindu-l exercitarea controlului constituționalității prevederilor art. 1244 alin. (5) și alin. (6) din Codul Civil, potrivit cărora: (5) Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului. (6) Se plătește dobândă la expirarea fiecărui an pentru perioada dintre momentul indicat la alin. (5) și cel al restituirii împrumutului dacă în contract nu este prevăzut altfel".

În motivarea cererii a indicat că, pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru se află în examinare cererea de chemare în judecată depusă de Tărăburcă Dumitru vs. SRL „Topia Solutions” privind stingerea și radierea gajului și acțiunea reconvențională înaintată de către SRL „Topia Solutions” vs. Tărăburcă Dumitru privind încasarea sumelor în temeiul contractului de împrumut din 21.04.2009 executarea cărora este garantată prin contractul de ipotecă nr. 2207 din 21.04.2009, modificată ulterior de către SRL „Topia Solutions”, prin cererea de modificare a obiectului acțiunii reconvenționale și completarea temeiului acțiunii din 01.08.2024, în acțiune privind constatarea faptului neexecutării integrale de către debitorul Tărăburcă Dumitru a obligațiilor ce rezultă din contractul de împrumut nr. PF33/090 din 21.04.2009 asigurarea executării cărora a fost garantată prin contractul de ipotecă nr. 2207 din 21.04.2009, ambele încheiate între Tărăburcă Dumitru și SRL "Topia Solutions". În cadrul acestei cauze civile, SRL „Topia Solutions” a invocat prin cererea de modificare a obiectului acțiunii reconvenționale și concretizare a temeiului acțiunii din 27.03.2024 și prin cererea de modificare a obiectului acțiunii reconvenționale și completarea temeiului acțiunii din 01.08.2024, drept temei de drept a acțiunii reconvenționale modificată și completată, prevederile art. 1244 alin. (5) și alin. (6) din Codul Civil, potrivit cărora: "(5) Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului. (6) Se plătește dobândă la expirarea fiecărui an pentru perioada. Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutatului. (6) Se plătește dobândă la expirarea fiecărui an pentru perioada dintre momentul indicat la alin. (5) și cel al restituirii împrumutului dacă în contract nu este prevăzut altfel."

În ședința de judecată reprezentantul SRL "Topia Solutions", avocatul Vasile Tarnovschi solicitat respingerea demersului.

În ședința de judecată intervenienții accesorii nu s-au prezentat, fiind legal citați.

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, instanța de judecată consideră necesar de a admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate din următoarele considerente.

Instanța de judecată menționează că, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135, alin. (1), lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, Curtea a reiterat că: [...] În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Curtea a statuat că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Potrivit art. 12¹, Cod de procedură civilă, (1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîna pledoariile.

(4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Instanța de judecată notează că, pornind de la constatările și raționamentele dezvoltate de către Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016, cumulată cu prevederile art. 12¹, Cod de procedură civilă, la ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, rolul instanței de judecată limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii condițiilor prevăzute de lege.

Raportând normele legale la cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, depusă de către reprezentantul lui Tărăburcă Dumitru, avocatul Buhnaci Tudor, instanța de judecată observă că, (a) aceasta este ridicată de către reclamantă, care deține calitate de parte în

proces, (b) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, or, conform jurisprudenței constante a Curții Constituționale, reiterată și în Hotărârea nr. 12 din 06.04.2021, omisiunea de a reglementa un anumit raport juridic, constituie o violare a Constituției, atunci când periclitează un drept fundamental, (c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, or, în lumina demersului depus de către reclamantă, instanța de judecată este chemată să se expună asupra exercitărea controlului constituționalității prevederilor art. 1244 alin. (5) și alin. (6) din Codul Civil, sub aspectul securității raporturilor juridice, neclarității și imprevizibilității legii, nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Ținând cont de faptul că normele solicitate a fi supuse controlului de constituționalitate urmează să fie incidente soluționării cauzei deduse judecării, având în vedere că judecătorul nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția, instanța va admite solicitarea reprezentantului reclamantului Tărăburcă Dumitru, avocatul Buhnaci Tudor și va dispune ridicarea excepției de neconstituționalitate asupra controlului constituționalității prevederilor art. 1244 alin. (5) și alin. (6) din Codul Civil.

Astfel, instanța de judecată va remite în adresa Curții Constituționale prezenta încheiere și sesizarea reclamantei privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

În conformitate cu art. 12¹, art. 269-270 Cod de procedură civilă, instanța de judecată,

dis p u n e:

Se admite cererea reprezentantului reclamantului Tărăburcă Dumitru, avocatul Buhnaci Tudor, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se sesizează Curtea Constituțională în vederea realizării controlului constituționalității prevederilor art. 1244 alin. (5) și alin. (6) din Codul Civil, potrivit cărora: (5) Suma de bani împrumutată este purtătoare de dobândă din ziua în care a fost remisă împrumutului. (6) Se plătește dobândă la expirarea fiecărui an pentru perioada dintre momentul indicat la alin. (5) și cel al restituirii împrumutului dacă în contract nu este prevăzut altfel”.

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere și sesizarea reprezentantului reclamantului Tărăburcă Dumitru, avocatul Buhnaci Tudor.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

*Președintele ședinței,
judecătorul*

*copia corespunde originalului,
judecătorul*

Olga Boțan

Olga Boțan